

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13675

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): Βασίλειος Β', Νεαρές, Βενετοί, κακώσεις, πάροικος, ναύκληρος, Νικηφόρος Α', Άραβες.

Στην εποχή των Ισαύρων οι Βυζαντινοί είναι υποχρεωμένοι να μοιράζονται τα κέρδη τους από το εμπόριο με τους _____, στους οποίους καταβάλλουν τελωνειακούς δασμούς. Ο _____, πήρε τολμηρά δημοσιονομικά μέτρα για την ανόρθωση της οικονομίας, τα οποία από τους αντιπάλους του χαρακτηρίστηκαν ως _____. Κάποια από τα μέτρα αυτά ήταν η επιβολή του καπνικού φόρου στους _____ των μονών και των ναών, και η υποχρέωση των πλούσιων _____ της Κωνσταντινούπολης να δανειστούν από το κράτος με υψηλό επιτόκιο.

(μονάδες 5)

Απάντηση: Άραβες, Νικηφόρος Α', κακώσεις, παροίκους, ναυκλήρων (πλοιοκτητών)

(2) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Αντιμεταρρύθμιση	α. Τρομοκρατία
2. Πατριάρχης Μιχαήλ Κηρουλάριος	β. Οριστική αναστήλωση των εικόνων
3. Κάρολος ο Μέγας	γ. Καρδινάλιος Ουμβέρτος
4. Θεοδώρα	δ. Πρώτος αξιωματούχος της αυτοκρατορίας
5. Ηράκλειος	ε. Ιερά Εξέταση
	στ. Εξελληνισμός του Βυζαντινού Κράτους
	ζ. Στέψη στη Ρώμη

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1-ε, 2-γ, 3-ζ, 4-β, 5-στ

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: Τρίτη Ρώμη, πρώτος περίπλους της γης.

(μονάδες 8+7=15)

Τρίτη Ρώμη : Κληρονόμος των πολιτικών ιδεών του Βυζαντίου φιλοδόξησε, μετά την Άλωση, να γίνει η Ρωσία. Η Μόσχα θεωρήθηκε ως Τρίτη Ρώμη, ιδίως από τότε που ο Τσάρος Ιβάν Γ', ο θεμελιωτής της ενότητας των ρωσικών χωρών, νυμφεύθηκε την ανιψιά του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα, υιοθέτησε τον δικέφαλο αετό στα λάβαρα του και εισήγαγε στη Μόσχα το βυζαντινό τελετουργικό. *(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 89 του σχολικού βιβλίου)*

Πρώτος περίπλους της γης: Οι Ισπανοί, θέλοντας να μην αφήσουν το εμπορικό μονοπώλιο με την Ανατολή στα χέρια των Πορτογάλων, αναζητούσαν ένα συντομότερο δρόμο προς την Ασία. Το σχέδιο αυτό ανέλαβε να πραγματοποιήσει ένας Πορτογάλος στην υπηρεσία της Ισπανίας, ο Φερδινάνδος Μαγγελάνος (1480-1521), ταξιδεύοντας δυτικά και παρακάμπτοντας τη Νότια Αμερική. Με το ταξίδι αυτό, που διήρκεσε δυόμισι χρόνια (1519-1522), αποδείχθηκε ότι η γη είναι σφαιρική.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 124-125 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Να εξηγήσετε τις υποχρεώσεις, σε θρησκευτικό και πολιτικό επίπεδο, των πιστών του Ισλάμ.

(μονάδες 13)

Οι πιστοί της νέας θρησκείας ονομάστηκαν μουσουλμάνοι. Ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων είναι το Κοράνιο. Για τους μουσουλμάνους ιδιαίτερη σημασία είχε ο ιερός πόλεμος (τζιχάντ), δηλαδή η υποχρέωση των πιστών να διαδώσουν με το σπαθί τη θρησκεία τους στους "απίστους".

Οι μάρτυρες της πίστης εξασφάλιζαν την είσοδο τους στον Παράδεισο. Η πίστη αυτή των μουσουλμάνων υπήρξε σημαντικός παράγοντας της ραγδαίας εξάπλωσης του Ισλάμ.

Το Ισλάμ έχει πολλά δάνεια στοιχεία από τη Χριστιανική και την Ιουδαϊκή θρησκεία. Το Κοράνιο, όμως, δεν καθορίζει μόνο τη θρησκευτική συμπεριφορά των πιστών, αλλά και τα καθήκοντα και τους νόμους που πρέπει να τηρούνται από τους πολίτες, τους υπαλλήλους και τους κυβερνώντες. Η θρησκευτική κοινότητα ταυτίζεται με το κράτος (θεοκρατικό κράτος). Όποιος παραβιάζει τους ιερούς κανόνες δικάζεται από τον Μουφτή ή τον Καδή (δικαστή) βάσει του Κορανίου. Η θρησκευτική δικαιοσύνη δεν διαχωρίζεται από την κοσμική. Ο ανώτατος άρχοντας είναι ταυτόχρονα θρησκευτικός και κοσμικός ηγέτης.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 16-17 του σχολικού βιβλίου)

2.β Ποιες περιοχές της Ευρώπης και για ποιο λόγο υπήρξαν εστίες της Αναγέννησης;**(μονάδες 12)**

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Αναγέννηση ξεκίνησε από τις ακμαίες οικονομικά πόλεις της Ιταλίας, όπως τη Φλωρεντία, τη Βενετία και τη Ρώμη, από τις οποίες επεκτάθηκε αργότερα και στην υπόλοιπη Δυτική Ευρώπη.

Η οικονομική άνθηση στις πόλεις αυτές συνέβαλε στην εκδήλωση καλλιτεχνικής και πνευματικής δραστηριότητας, που υποστήριζαν φιλόδοξοι εκπρόσωποι της αστικής τάξης και φιλόμουσοι ηγεμόνες, όπως οι Μέδικοι στη Φλωρεντία. Τα πανεπιστήμια, πέραν των φιλοσοφικών αναζητήσεων, επιχειρούν τώρα μια προσέγγιση στην οικονομική, κοινωνική και πνευματική ζωή. Οι πνευματικές δυνάμεις, απελευθερωμένες πλέον από το μεσαιωνικό πλαίσιο, διαμορφώνουν μια νέα αντίληψη για τον άνθρωπο, πάνω στην οποία θα προσπαθήσουν να οικοδομήσουν τον καινούργιο κόσμο.

Η Αναγέννηση και ο Ανθρωπισμός γρήγορα ξεπέρασαν τα όρια της Ιταλικής Χερσονήσου και έγιναν κίνημα ευρωπαϊκό. Η Γαλλία, η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες και η Ιβηρική Χερσόνησος έγιναν εστίες της Αναγέννησης στη Δυτική Ευρώπη. Σημαντική επίσης υπήρξε η ανθρωπιστική δραστηριότητα σε πόλεις, όπου υπήρχαν πανεπιστήμια και εκδοτικά κέντρα: στην Αμβέρσα, στο Παρίσι, στο Στρασβούργο, στο Μιλάνο και στη Βενετία.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 117 και 120 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική